

**HLÁSENIE O ČINNOSTI
SEGEDÍNSKEJ SLOVENSKEJ
MENŠINOVEJ SAMOSPRÁVY
MEDZI R. 1994–1998**

Obsah

Všeobecne o pomeroch našej Samosprávy	1
Náš vzťah k mestskej samospráve.....	3
Programy	4
Publikácie.....	5
Iné účinkovania.....	5
Údaje o hospodárení Samosprávy.....	6
Príloha: Program Segedínskej slovenskej menšinovej samosprávy na stredné obdobie.....	7

Všeobecne o pomeroch našej Samosprávy

Naša Samospráva vznikla prostredníctvom komunálnych volieb z r. 1994 (14-ho decembra). Ako verejná legislatíva začala fungovať od 6-ho januára 1995.

O dva týždne od svojho založenia si Samospráva vytvorila a kodifikovala svoj Štatút (organizačný poriadok), strednodobý a ročný plán.

Zo zasadnutí sa vždy napísali zápisnice, ktoré sme odovzdali Župnému verejnosprávnemu úradu. Pripomienky osobne k našej činnosti nedošli, alebo neboli.

Slovenská samospráva v najvyššej miere prispela k aktivite národných a etnických menšín mesta. Hrala hlavnú úlohu pri založení Menšinovej rady, vo vybavovaní záležitosti Národnostnej bázevej knižnice, pri vzniku Domu menšín a v Združení menšinových samospráv. Bola iniciátorkou dnes už tradičnej akcie "Národnostné dni segedínskeho leta".

Bez zveličovania môžeme tvrdiť, že naša Samospráva si vybojovala úctu a stala sa smerodajnou organizačnou silou menšinových komunit.

Samospráva vedela stabilizovať svoje účinkovanie aj v neistých hmotných pomeroch a bez stáleho sídla. Snažila sa a i dnes sa snaží rozširovať a posilňovať spoločenské, politické a masovokomunikačné kontakty.

Členovia legislatívy Samosprávy sú aj členmi Spolku segedínskych Slovákov, čo považujeme za prirodzenú vec, lebo i toto napomáha k úzkej spolupráci medzi dvoma organizáciami. Popri tom bolo našou stálou snahou, aby sa vedenie Samosprávy a Spolku rozčlenilo, aby sa nevyškrtlo hromadenie funkcií.

Pre permanentný nedostatok hmotných prostriedkov sme konkrétnymi sumami doteraz nemohli podporiť Spolok. Dohodli sme sa však s vedením spolku, že v budúcnosti každý rok odovzdáme z nášho rozpočtu 25–30% na financovanie spoločných akcií Spolku, ktorý sa stal medzičasom verejnoprospešným.

Vďaka aktívnej činnosti Samospráva nadobudla v politizujúcej spoločnosti Segedína popredné miesto.

Podľa organizačného poriadku ročne bolo treba minimum šesťkrát zasadať, v praxi priemerne raz mesačne zasadala legislatívna rada. Zápisnice sú v postupujúcom numerickom poradí spolu s uzneseniami uložené v archíve.

Počas rokov 1995–1997 hlavnou činnosťou Samosprávy bola snaha získať sídlo. Druhým hlavným smerom bolo organizovanie pravidelných programov a aktivizovanie spoločenského pozadia. Preto Samospráva považovala za dôležitú úlohu posilniť organizačne Spolok segedínskych Slovákov a pomôcť mu v rozvíjaní činnosti. V poslednom roku sa už pripravili spoločne plánované a zosúladené programy.

Samospráva nadviazala kontakt so Segedínskou evanjelickou cirkvou a potvrdila ho podpísaním zmluvy. Podobná spolupráca vznikla so Slovenskou redakciou vysielania Maďarskej televízie.

Okrem hore uvedených dobré kontakty dodržiava s organizáciami ostatných národných a etnických menšín.

Z 16 bodov nášho strednodobého plánu neboli splnené tri body, štyri sa splnili čiastočne, osem bodov úplne. Čiastočne splnené body zahŕňujú dlhoročné programy, ktoré sa plnia priebežne, preto v rámci jedného cyklu ich nemožno splniť, vyriešiť.

Náš vzťah k mestskej samospráve

Zákonné rámce jednoznačne usmerňujú vzťah menšinových a obecných samospráv. Napriek tomu niektoré vedúce osobnosti nás nepovažujú za organickú časť mestskej legislatívy. Ťažko je dosiahnuť jednoduché zosúladenie názorov.

Nie sme uvedení v štruktúre mesta, hoci sme to viackrát iniciovali úradnou cestou aj spôsobom interpelácií. Poľutovania hodné je, že referent národnostných záležitostí nevie účinne napomáhať začleneniu menšinových samospráv do rozhodovacieho procesu mesta. Totiž referent je súčasťou výkonného zboru, a ako taký nemá kompetenciu rozhodovania.

V kontakte mesta a Samosprávy často máme taký pocit, akoby bojovali so sebou dve protichodné strany, spolupráca na pôde vzájomného porozumenia by obom len prospela.

Na naše iniciatívy mestská samospráva odpovedala, ale málokedy znamenalo akceptáciu a pozitívne opatrenia. Vzťahuje sa to aj na také naše návrhy, ktoré nemali ani finančné potreby, ako napríklad naša kodifikácia, zakotvenie v Štatúte, naše znázornenie v organizačnej štruktúre mesta.

Naše snahy nesmerujú k tomu, aby nás mestská legislatíva "vydržovala". Musíme si však uvedomiť, že Samospráva bude sebestačná len vtedy, keď získa potrebný majetok. Preto urgujeme, ako aj doteraz, rozhovor na tému vyriešiť tento problém. Sme si vedomí toho a presvedčení o tom, že potrebné podmienky sa môžu vytvoriť len postupne. Snahu na sebaudržiavanie vidíme aj v tom, že sme v r. 1996 zorganizovali úspešné stretnutie slovensko-maďarských podnikateľov. Zúčastnilo sa ho 71 firiem. Prostredníctvom stretnutia sme získali perspektívne hospodárske kontakty. Paralelne s týmto sme zložili základy informačnej bázy dát o firmách. Avšak využitie nadobudnutých možností a pravidelné usporiadanie tejto akcie nám znemožňuje finančných prostriedkov.

Samospráva sa vždy dôrazne snažila na politizovanie zásadového rázu, a takto aj uplatniť záujmy, preto sme sa vyhýbali predpojatým debatám. Tieto naše snahy často sa stretli s ťažkosťami preto, lebo menšinové samosprávy sú mimo rozhodovacieho mechanizmu mestskej legislatívy a nemajú možnosť na "inštitučné" artikulovanie svojich záujmov. Preto sa zdalo, že rozhodnutia, súvisiace s nimi, závisia od osobnej vôle jednotlivcov.

Pravdou je však to, že keď sa naše veci dostali pred legislatívnu radu, vtedy sa o nich snažili pozitívne rozhodnúť. Máme teda nádej, že tento pozitívny smer voči nám naďalej zotrvá, alebo sa zlepší.

Programy

1995. Programy sme mohli organizovať väčšinou v druhej polovici roka. Po ťažkom začiatku uzavreli sme aktívny rok:

- 6–7. november 1995. Deň slovenskej kultúry v Segedíne
- 5. december 1995. Vilmoš Gaján: Obrázky z hmotnej kultúry Slovákov v Maďarsku (výstava fotografií)
- 19. december 1995. Výstava maliara Imricha Pacsaiho

1996. Aktívny a úspešný rok:

- 29. február 1996. ”szívem rokonai...” – ”príbuzní môjho srdca...” výstava fotografií László Jakšit’a
- 23. apríl 1996. Literárne sympóziium (Jozef Cíger Hronský)
- 30. máj 1996. Stretnutie slovensko-maďarských podnikateľov
- 15. jún 1996. Výstava: Maria Regina Pacis (Košické východo-slovenské múzeum)
- 27–28. júl 1996. Národnostné dni segedínskeho leta I.
- 10–12. október 1996. Slováci v Karpatskej kotline (medzinárodná konferencia historikov)
- 27. november 1996. 150 rokov Slovenských pohľadov (medzinárodné literárne sympóziium)
- 28. november 1996. Slovenská lýra a próza v diaspóre v XX. storočí – Dolnozemska slovenska literárno-osvetová vzájomnosť (medzinárodné sympóziium)

Programy v r. **1997**:

- 28–29. jún 1997. Národnostné dni segedínskeho leta II.
- 11. november 1997. Konferencia z príležitosti 150. výročia narodenia Kolomana Mikszátha a Svetozára H. Vajanského

Programy v r. **1998**:

- 31. január 1998. Slávnostné odovzdanie sídla
- 27. február 1998. Slovenský bál (organizovaný spoločne so Spolkom)
- 24. apríl 1998. ”Meruôsme roky a slovenská otázka” medzinárodná konferencia
- 26–28. jún 1998. Národnostné dni segedínskeho leta III.
- 16. september 1998. ”Jadvigin vankúš” literárny večierok
- 18. september 1998. Oliver Solga: ”Definície humoru” výstava karikatúr

---

Publikácie

- ”Komunikačné bariéry” prednášky odborného, metodického rokovania v jednom zväzku
- Slovensko-maďarský, maďarsko-slovenský slovník na disku CD-ROM
- Ľudovít Z. Szeberényi: ”Národné menšiny (Etická úvaha)”

Iné účinkovania

S uznesením č. 8/1997 (26.V.) SSMS navrhli a schválili sme erb samosprávy.

S uznesením č. 7/1997 (15.V.) SSMS schválili sme (12. októbra do platnosti stúpiacu) zmluvu o spolupráci s Cirkvou ev. augsburského vierovyznania v Segedíne.

S uznesením č. 4/1997 (17.II.) SSMS sme podpísali a schválili zmluvu o spolupráci so Slovenskou redakciou regionálneho vysielania Maďarskej televízie v Segedíne.

Sme zakladatelia Segedínskej menšinovej rady.

Taktiež sme zakladajúcimi členmi Združenia štyroch menšinových samospráv, kde sme dostali právo zamestnávateľa.

Pravidelné a bežné kontakty máme so slovenskými inštitúciami v Nadlaku a v Bukurešti, ďalej s organizáciami vojvodinských slovakistov. Podľa plánu by sme chceli rozvíjať družobné kontakty Košíc a Segedína.

Štyri roky zastupovala naša Samospráva Segedín z poverenia primátora mesta na Komárňanských dňoch.

Naša Samospráva štyri roky zastupovala menšinové samosprávy vo výbore ochrany mesta.

Rokovali sme o možnosti zavedenia slovenskej výuky. Jej uskutočneniu chceme naďalej napomáhať.

Údaje o hospodárení Samosprávy

Príjmy (HUF)				
Prameň	1995	1996	1997	1998*
Samosprávny hlavný oddiel MV MR	200.000	230.000	380.000	445.000
Mestská samospráva	400.000	300.000	300.000	300.000
Nadačné podpory	900.000	1.380.000	1.155.000	366.000
Iné	200.000	—	—	18.000
<i>Spolu</i>	<i>1.700.000</i>	<i>1.950.000</i>	<i>1.885.000</i>	<i>1.129.000</i>

Výdavky (HUF)				
Položka	1995	1996	1997	1998*
Prevádzkové výdavky	595.000	668.000	660.000	220.000
Kultúra	850.000	995.000	943.000	385.000
Výuka	85.000	96.000	94.000	45.000
Školenie	85.000	95.000	94.000	400.000
Iné	85.000	96.000	94.000	50.000
<i>Spolu</i>	<i>1.700.000</i>	<i>1.950.000</i>	<i>1.885.000</i>	<i>1.100.000</i>

Pripomienka: Údaje z r. 1998 vzt'ahujú sa na zlomkový rok.

Príloha: Program Segedínskej slovenskej menšinovej samosprávy na stredné obdobie

Prevažná väčšina slovenskej menšiny žijúca v Segedíne, napriek rozmanitosti zamestnania, má ešte jeden charakteristický znak okrem vedomia identity: to je vysokoškolské vzdelanie, a z toho vyplývajúcu príslušnosť k inteligencii. V tom sa odzrkadľuje univerzitný, intelektuálny svojráz mesta Segedína.

Zhodne s uvedeným:

- 1.) Chceme odkryť dejiny miestnej slovenskej menšiny, ako diaspóry, v menšej sérii štúdií.
- 2.) Chceme zozbierať, systematizovať a spracovať pamiatky miestnej slovenskej menšiny.
- 3.) Organizujeme odborné konferencie a sympózia s tematikou dejín, literárnej histórie, dejín kultúry a prírodných vied, ako aj metodiky vyučovania jazyka.
- 4.) V knihách a iných publikáciách uverejníme materiály z konferencií organizovaných samosprávou. Nadviážeme styky s kultúrnymi ústavmi materskej krajiny a s inými európskymi a mimoeurópskymi slovenskými kultúrnymi organizáciami (napr. vo Viedni, Mníchove, Paríži, Novom Sade, Nadlaku, Temešvári atď.). Popritom chceme pokračovať v už jestvujúcej spolupráci. Podľa umeleckých odborov nadviážeme vzájomné kontakty.
  - a) so Slovenským divadlom v Novom Sade, ako aj s divadlami Košíc a Bratislavy,
  - b) s múzeami,
  - c) s ľudovými súbormi,
  - d) usporiadame pohostinské vystúpenie, stretnutie dychových, komorných a symfonických orchestrov.
- 6.) Zorganizujeme jazykové kurzy s pomocou učiteľov jazyka a lektorov podľa požiadaviek:
  - pre deti,
  - pre stredoškolákov a univerzitných študentov,
  - pre pracujúcich dospelých.
- 6.a) Chceme podporovať miestny slovenský spolok podľa možnosti aj finančne.
- 7.) Ak sa vyskytne žiadosť, zorganizujeme skupinu materskej školy.
- 8.) Zorganizujeme stredoškolskú triedu (pre 10–15 žiakov) s možnosťou špecializácie na cudzinecký ruch, poznatky zahraničného obchodu, výcvik sprievodcov turistov, umeleckého prekladu a tlmočenie. Tieto nové odbory by sa mohli stať východiskom novej koncepcie výučby slovenčiny, ktorá by vyhovela dnešným požiadavkám.
- 9.) Usporiadame odborné exkurzie do materskej krajiny pre žiakov, študentov a dospelých záujemcov, aby sme napomáhali získaniu praxe v uvedených tematikách.
- 10.) Vypracujeme plán možnosti podnikania pre poskytnutie obchodných informácií a iniciujeme jeho realizáciu.
- 11.) Zorganizujeme odborné, kultúrne a hospodárske porady s účastníkmi z materskej krajiny v záujme splnenia bodov 1–10.
- 12.) Nárokuje si odovzdanie budovy do používania a poskytnutie majetkového podielu, aby naša samospráva fungovala nezávisle a mohla uskutočniť uvedené úlohy.
- 13.) Chceme udržiavať pravidelné styky s redakciami mestských slovenských menšinových masmédií (s rozhlasom, s televíziou).
- 14.) Budeme žiadať, aby masmédiá sa občas zapodievali vo svojich programoch naším životom a našou činnosťou.
- 15.) Poskytneme im pomoc v príprave odborných materiálov.

S e g e d í n 18. januára 1995.